

Research Paper**Investigating the relationship between apology and forgiveness culture with athletes' behavioral tendencies****H. A. Soltani¹, K. Heidarzadeh², R. Zaboli³, and S. Ahmadi Chehrebargh⁴**

1. PhD student of Marketing Management Department of Business Management, Faculty of Management & Economic, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Associate Professor Department of Business Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

3. Associate Professor, health management research center, bagiyatalh university of medical sciences, Tehran, Iran

4. Assistant professor, faculty member, faculty of statistics and mathematics, faculty of engineering, university of Tehran, north Islamic Azad university, Tehran, Iran

Abstract

Received: 01
Jun 2020

Accepted: 10
Oct 2020

Keywords: A
culture of
Apology, A
Culture of
Forgiveness,
A Tendency to
Behave,
Athletes

The aim of this study was to Investigating the relationship between apology and forgiveness culture with athletes' behavioral tendencies. The method of the present study was correlation. The statistical population of the study included all athletes who used the sports services of indoor clubs in Tehran, who regularly participated in sports activities in these spaces, the exact number of these people was unknown. According to the formula of Cochran's sample size in the uncertain conditions of the statistical population and also the high distribution of the statistical population in urban areas of Tehran, 450 people were selected as the research sample. In order to analyze the research data, structural equation test was used in SPSS and PLS software. The results of the present study showed that there is a significant relationship between the culture of apology and behavioral tendencies of athletes. The results also showed that there is a significant relationship between forgiveness culture and athletes' behavioral

1. Email: hoseinalisoltani@yahoo.com

2. Email: kambizheidarzadeh@yahoo.com

3. Email: rouhollah.zaboli@gmail.com

4. Email: s.ahmadi.ch@iau-tnb.ac.ir

tendencies. Therefore, in order to develop and improve the behavioral tendencies of athletes, it is necessary to properly improve the culture of apology and forgiveness.

Extended Abstract

Objective

Researchers have paid attention to issues related to athletes' behaviors (1). On the other hand, in the researchers conducted in this field, the use of some issues such as apology and forgiveness has not been considered comprehensively (2). A culture of apology and forgiveness can also affect athletes' behaviors by improving sports ethics (3). However, comprehensive research has not been conducted to prove this issue, especially in Iran. With this in mind, a research vacuum on the effect of the culture of apology and forgiveness on the behavioral tendencies of athletes has led to the lack of scientific evidence on the functions of the culture of apology and forgiveness in the field of behavior of athletes. This has led to a culture of apology and forgiveness not being seriously considered in sports. Thus, the capacities of the culture of apology and forgiveness in sports environments have not been used regularly. Ambiguity in the role of apology and forgiveness culture on athletes' behavioral tendencies has caused the concern to spread and promote the culture of apology and forgiveness in sports not to be seriously raised, which has affected the formation of a culture of apology and forgiveness among

athletes. On the other hand, the importance of athletes' behavioral tendencies has led to efforts in the sports environment to improve this issue. However, failure to study the variables affecting the behavioral tendencies of athletes has led to not using the capacities of the culture of apology and forgiveness in the process of improving the behavioral tendencies of athletes. This issue has caused the present study to be designed and implemented with the aim of investigating the relationship between the culture of apology and forgiveness with the behavioral tendencies of athletes. Therefore, the main question of the present study is that what is the relationship between the culture of apology and forgiveness with the behavioral tendencies of athletes?

Material and Methods

The method of the present study is correlation, which examines the relationship between the culture of apology and forgiveness on the behavioral tendencies of athletes. Also, the present study is one of the applied researches that was conducted in the field. The statistical population of the study included all athletes using the sports services of indoor clubs in Tehran in 1398 who regularly participated in sports activities in these spaces, the exact number of these people was unknown. These included athletes in

bodybuilding, martial arts, and team sports. Thus, 30% of the samples were active in bodybuilding, 34% in martial arts and 36% in group sports. Among the research samples, athletes who were active in some disciplines such as wrestling and zurkhaneh were not included due to the homogenization of the samples. According to the Cochran sample size formula in the conditions of uncertainty of the statistical population and also the high dispersion of the statistical population in urban areas of Tehran, 450 people were selected as the research sample. The sampling method in the present study was random clustering. In this way, researchers selected sports clubs according to the geographical areas of Tehran according to the frequency of these clubs in each region. After selecting the clubs, the research samples were selected from the selected clubs. Finally, after distributing and collecting research questionnaires, 410 questionnaires were analyzed. Lack of cooperation of some samples due to lack of interest in the general nature of research and lack of interest in the subject of research and also the busy work of some research samples caused the loss of research samples in the process of data collection. The data collection tool was a researcher-made questionnaire that was designed according to the theoretical foundations and the opinion of experts (11 people). The data collection tool was a researcher-made questionnaire

that was designed according to the theoretical foundations and opinions of experts. For this purpose, the researcher reviewed the standard tools available in this field and also the theoretical foundations related to the research variables to the initial design of the tool and then this tool was completed and finalized according to the opinions of experts. The questionnaire had 17 questions, of which 6 questions examined the culture of forgiveness, 6 questions examined the culture of apology and 5 questions examined the behavioral tendencies of athletes. The questions of this questionnaire were designed in 5 Likert scale. In the present study, the validity of these questionnaires was reviewed and confirmed using the opinions of eight sports experts. Also, the construct validity of this questionnaire was examined using factor analysis. The reliability of this questionnaire after calculating Cronbach's alpha was 0.81 in the apology culture section, 0.79 in the forgiveness culture section and 0.80 in the behavioral tendencies section. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data of the present study. In the descriptive statistics section, the mean and standard deviation were used. In the inferential test section, the structural equation test was used to evaluate the research objectives.

Results

The descriptive results of the study showed that 50% of the research samples are male and 50% of the research samples are female. Descriptive results also showed that among the research samples, people in the age group of less than 21 years with 37.8% had the highest frequency. Descriptive results also showed that among the research samples, people in the associate and bachelor degrees had the highest frequency with 37.1%. According to the descriptive results regarding the research variables, it was found that the average variable of apology culture was 3.41, forgiveness culture was 3.37 and behavioral tendencies were 3.01. The results of Kolmogorov-Smirnov test showed that the distribution of data in the present study is abnormal. According to the results of the research model, it was found that there was a significant relationship between apology culture and behavioral tendencies of athletes. According to the structural equation test, the effect of apology culture on athletes' behavioral tendencies was 0.462. Considering the T-level of this relationship which was 6.019, it was found that there is a significant relationship between the culture of apology and the behavioral tendencies of athletes. According to the results of the research model, it was found that there was a significant relationship between the culture of forgiveness and

the behavioral tendencies of athletes. According to the structural equation test, the effect of forgiveness culture on athletes' behavioral tendencies was 0.423. According to the T-level of this relationship, which was 4.836, it was found that there is a significant relationship between the culture of forgiveness and the behavioral tendencies of athletes.

Conclusion

The results showed that there was a significant relationship between apology culture and behavioral tendencies of athletes. This shows that sports professionals can invest in promoting a culture of apology. Have positive potentials in absorbing, maintaining, and controlling athletes' behaviors and habits. The research findings are consistent with the findings of Li et al. (2019) as well as Haigh & Dardis (2012). The use of an apology culture in behavioral changes is severe in some situations (4,5).

It seems that the functions of apology culture in creating and improving individual and social interactions can lead to better social relations as well as promote the level of interpersonal and group intimacy in sports. This can also improve the sporting environment in sports settings. Therefore, this culture, by using its capacities, causes changes in the attitudes and behaviors of athletes and their behavioral tendencies in the field of sports due to changes, and makes them try harder to

participate more in sports fields. Encourage more success.

The culture of apology promotes the restoration of interpersonal relationships in athletes by promoting interpersonal respect, and this makes the sports environment more attractive to athletes. This has led to a culture of apology having a positive effect on athletes' behavioral tendencies. Undoubtedly, the culture of apology can affect the attitudes and behaviors of athletes and cause them to undergo fundamental changes from a psychological point of view. These changes can have a positive effect on their behaviors. Rainey (2008) points out that in order to improve behaviors, it is necessary to consider people's attitudes and feelings (6). Thus, the culture of apology improves the level of athletes' behavioral tendencies by influencing the attitudes and feelings of athletes.

Keywords: A culture of apology, a culture of forgiveness, a tendency to behave, Athletes.

References

1. Rhodes, E., & Bhawuk, D. P. S. (2018). Toward a Theory of Organizational Apology: Evidence from the United States and China. *Academy of Management Proceedings*.
2. Russell D. (2018). Disclosure and apology: Nursing and risk management working together. *Nursing management*, 2018 Jun 1;49(6), 17-9.
3. Litchfield C. (2018). 'I just hope people can forgive me': Australian women athletes, apologies and image restoration at the Rio Olympic Games. *Leisure Studies*, 4;37(4), 411-23.
3. Li B, Scott O, Sharpe S, Xu Q, Naraine M. (2019). "Clean Athlete" or "Drug Cheat and a Jerk"? A Comparative Analysis of the Framing of an Athlete Conflict in Australian and Chinese Print Media. *International Journal of Sport Communication*, 18;1(aop), 1-21.
4. Haigh MM, Dardis F. (2012). The impact of apology on organization–public relationships and perceptions of corporate social responsibility. *Public Relations Journal*;6(1), 1-6.

مقاله پژوهشی

بررسی رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران

حسین علی سلطانی^۱، کامبیز حیدرزاده^۲، روح اله زابلی^۳، و سیاوش احمدی چهره برق^۴

۱. دانشجوی دکتری رشته مدیریت بازرگانی-گرایش بازاریابی، گروه مدیریت دانشکده مدیریت و اقتصاد واحد علوم تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. دانشیار، عضو هیئت علمی، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
۳. دانشیار عضو هیئت علمی، گروه مدیریت خدمات بهداشتی، مرکز تحقیقات مدیریت سلامت دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله، تهران، ایران
۴. استادیار، عضو هیئت علمی، گروه آمار و ریاضی، دانشکده علوم پایه، واحد تهران شمال دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران طراحی و اجرا گردید. روش پژوهش حاضر همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی ورزشکاران استفاده‌کننده از خدمات ورزشی باشگاه‌های سرپوشیده شهر تهران بودند که به صورت منظم در فعالیت‌های ورزشی این فضاها حضور داشته‌اند. تعداد دقیق این افراد نامشخص بود. با توجه به فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن جامعه آماری و همچنین پراکندگی بالای جامعه آماری در مناطق شهری شهر تهران، تعداد ۴۵۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آزمون معادلات ساختاری در نرم‌افزارهای اس‌پی‌اس‌اس و پی‌ال‌اس استفاده شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین فرهنگ عذرخواهی و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج همچنین نشان داد بین فرهنگ بخشش و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد. با این توجه جهت توسعه و بهبود تمایلات رفتاری ورزشکاران نیاز است تا فرهنگ عذرخواهی و بخشش به صورت مناسبی بهبود یابد.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۰۳/۱۲

تاریخ پذیرش:

۱۳۹۹/۰۷/۱۹

واژگان کلیدی:

فرهنگ عذرخواهی،
فرهنگ بخشش،
تمایلات رفتاری،
ورزشکاران.

مقدمه

امروزه جوانمردی^۱ به عنوان یکی از مسائل مهم در

1. Email: hoseinalisoltani@yahoo.com
2. Email: kambizheidarzadeh@yahoo.com
3. Email: rouhollah.zaboli@gmail.com
4. Email: s.ahmadi.ch@iau-tnb.ac.ir

حوزه ارزش‌ها و اخلاقیات مشخص شده است. به صورتی که ارتقاء جوانمردی به بهبود وضعیت اخلاقی و ارزشی در جوامع منجر گردیده است (کین، ۲۰۲۰). به صورت کلی افزایش ارتباطات فردی و گروهی سبب گردیده است تا رعایت برخی مسائل از جمله ارزش‌ها و احترام متقابل بیش از پیش درک گردد (یانگ و

بهره‌گیری از فرهنگ عذرخواهی می‌تواند ضمن بهبود روابط اجتماعی به پایدار سازی ارتباطات بین فردی منجر گردد (رهودس و بهاووک؛ ۲۰۱۸). استفاده از این فرهنگ در محیط‌های ورزشی می‌تواند به ارتقا سطح رفتاری افراد منجر گردد. به عبارتی محیط درگیر و پرهیجان ورزش می‌تواند از ظرفیت‌های فرهنگ عذرخواهی در جهت کاهش تضادهای فردی و گروهی به خصوص در شرایط مسابقه استفاده کند (لیتچفیلد؛ ۲۰۱۸). برون (۲۰۱۶) مشخص نمودند که استفاده از فرهنگ عذرخواهی می‌تواند رفتارهای افراد را تحت تأثیر قرار دهد. ظرفیت‌های فرهنگ عذرخواهی در محیط‌های ورزشی سبب گردیده است تا از آن در جهت تکامل عملکرد ورزشی ورزشکاران و باشگاه‌ها استفاده گردد (فراندسن و جوهانسن؛ ۲۰۰۷).

دیگر متغیر مهم در این حوزه بخشش است. بخشودن و بخشش یک فضیلت اخلاقی است که در برابر خطای دیگران انجام می‌شود و قابل آموزش دادن است. هر چند انتقام گرفتن پاسخ طبیعی انسان در برابر خطاهای دیگران است اما بخشش شاهراه سلامت روانی است. بخشش یک ویژگی سودمند در روابط انسانی است که به‌طور گسترده به‌عنوان یک موضوع پژوهشی به‌وسیله متخصصان علوم انسانی مورد بررسی قرار گرفته است. در دو دهه اخیر روان‌شناسان علاقمند بوده‌اند تا این موضوع را مورد آزمون قرار داده و از آن به‌عنوان یک عامل مهم و مؤثر در روابط بهره‌جویند (ایمانی فر و همکاران، ۲۰۱۲). فریدمن و انرایت (۱۹۹۶) الگویی را ارائه داده‌اند که مبتنی بر تعریف آنها از بخشش است. الگوی فرایند بخشش شامل ۲۰ فرایند رفتاری و روان‌شناختی است که در هنگام بخشیده شدن یک

بنتلی؛ ۲۰۱۷). بدین منظور برخی مسائل از جمله عذرخواهی و بخشش به‌عنوان نمونه‌ای از رفتارهای انسانی، جوانمردانه و همچنین اخلاقی توانسته است تا بسیاری از مشکلات فردی را کاهش دهد و به بهبود وضعیت نگرشی و رفتاری افراد منجر گردد (دیفونزو، الونگی و ویله؛ ۲۰۲۰).

عذرخواهی به مفهوم قبول اشتباهات از سوی افراد و اعلام کردن آن است که در آن وضعیت فرد یا گروه ضمن تقبل مشکل و اشتباه انجام شده سعی در جبران مشکلات پیش آمده به صورت مادی و معنوی دارند (تانگ و گرای؛ ۲۰۱۸). انسان به‌عنوان موجودی اجتماعی برای رفع نیازهای زندگی فردی و اجتماعی خود نیازمند ارتباط و تعامل با سایر هم‌نوعان خود است. روابط بین فردی از مهم‌ترین مؤلفه‌های زندگی انسان از آغاز تولد تا هنگام مرگ است که اساس و شالوده هویت و کمال انسان است و مبنای اولیه پیوند وی با دیگران را تشکیل می‌دهد. هیچ یک از توانمندی‌های بالقوه انسان، جز در سایه روابط بین فردی رشد نمی‌کند. فراگیری روابط بین فردی صحیح، اهمیت بسزا در ایجاد سلامت روانی، رشد، شخصیت، هویت یابی، افزایش بهره‌وری شغل، افزایش کیفیت زندگی، افزایش سازگاری و خودشکوفایی دارد. افرادی که از مهارت‌های ارتباطی ضعیف تری برخوردارند کمتر از سوی اطرافیان خود پذیرفته می‌شوند و با مشکلات کوتاه مدت و بلندمدت زیادی روبه‌رو هستند (رجبی پور، حسینی، سبک‌رو و صلح‌جو، ۲۰۱۹). فرهنگ عذرخواهی به‌عنوان یک رفتار مهم در تعاملات فردی سبب می‌گردد تا میزان درگیری‌های فردی و گروهی را کاهش دهد (راسل؛ ۲۰۱۸).

6. Litchfield
7. Brown
8. Frandsen & Johansen
9. Forgiveness
10. Freedman & Enright

1. Yang & Bentley
2. DiFonzo, Alongi & Wiele
3. Tang & Gray
4. Russell
5. Rhodes & Bhawuk

رفتاری است که در حالت نگرشی افراد تغییرات اساسی ایجاد می‌کند (رینی، ۲۰۰۸).

بخشش تصمیم برای رها کردن خشم و افکار انتقام‌جویی است و باعث روابط سالم تر، کاهش استرس و اضطراب و افسردگی و سلامت روانی و معنوی می‌شود (اوستین، بیز، برادی و اوکیموتو، ۲۰۱۹). امروزه از ظرفیت‌های بخشش در جهت ارتقاء سطح تعاملات فردی و همچنین کاهش درگیری‌ها و تضادها استفاده می‌شود. به عبارتی بخشش توانسته است تا ضمن کاهش کینه‌های فردی به تقویت سطح دوستی و صمیمیت افراد منجر گردد (لی، اسکات، شاری، زو و ناراینی، ۲۰۱۷). در حوزه ورزش بخشش به عنوان راهکاری عملیاتی در جهت تلاش بیشتر ورزشکاران و جلوگیری از خطاها و کاستی‌های گذشته مشخص است. امروزه فرهنگ بخشش به عنوان یک مسئله کلیدی در حوزه ورزش توانسته است تا عملکرد ورزشی باشگاه‌های ورزشی را تحت تأثیر قرار دهد. به طوری که استفاده از ظرفیت‌های بخشش در یک رقابت توانسته است ضمن کاهش جرایم فردی در زمان مسابقه به موفقیت تیمی منجر گردد و از طرفی دیگر عدم بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخشش و نادیده گرفتن آن ضمن ایجاد جرایم فردی سبب شکست یک تیم ورزشی در میادین ورزشی شده باشد (برون، ۲۰۱۶). یکی از مسائل مهم در ارتباط با ورزشکاران، تمایلات رفتاری آنان است. تمایلات رفتاری به واسطه تأثیرگذاری بر نگرش‌های ذهنی و ارزشی افراد سبب می‌گردد تا بسیاری از تصمیم‌گیری‌های آنان را تحت شعاع قرار دهد (سکو، یاگی، موتگی و موتو، ۲۰۱۱). امروزه از تمایلات رفتاری استفاده مناسبی در حوزه‌های جذب و نگهداشت ورزشکاران می‌گردد. به صورتی که ظرفیت‌های تمایلات رفتاری توانسته است

فرد خاطی توسط فرد آسیب دیده روی می‌دهند. آنها، بخشش را یکپارچگی عاطفی، شناختی و رفتاری می‌دانند که این جنبه‌ها با هم باعث بروز یک پاسخ اخلاقی یعنی بخشش می‌شوند. این فرایند می‌تواند در مراحل زیر دسته بندی شود: اکتشاف، تصمیم، کار و تعمق. بخشش به عنوان یک تصمیم‌گیری ذهنی و رفتاری مشخص است که سبب می‌گردد تا اتفاقات گذشته از ذهن فرد کنار گذاشته شود. به عبارتی بخشش حالتی از وضعیت روانی و ذهنی افراد است که در آن احساسات و نگرش‌های افراد تغییر می‌نماید (زاهد، قاسم پور، حسن زاده و اکبری، ۲۰۱۲).

بخشش به عنوان یک پدیده اجتماعی زمانی امکان وقوع پیدا می‌کند که ابتدا ارتباطی در عرصه اجتماعی و دست کم بین دو کنشگر برقرار شده و احساسی ناخوش آیند بین آنها مبادله شود (رینی، ۲۰۰۸). در یک تعریف، عفو و بخشش یک فرآیندی (و یا در نتیجه یک فرآیندی) است که شامل تغییر در احساسات و نگرش افراد می‌شود. نتایج این فرآیندها موجب کاهش انگیزه برای مقابله به مثل و یا دوری از شخص مجرم علی‌رغم اقدامات آنها، و نیاز به رهایی از احساسات منفی نسبت به مجرم می‌شود (فریدمن و انرایت، ۱۹۹۶).

نظریه پردازان در میزان بخشش افراد تفاوت قائل می‌شوند. در هر صورت، بخشش با شناخت کامل قربانی اتفاق می‌افتد، به طوری که قربانی معتقد به یک نوع رفتار بهتری است، یکی از اعتقادات مهاتما گاندی به عنوان یکی از سردمداران جنبش صلح طلبی و بخشش و ترک خشونت این بود که "ضعیف هرگز نمی‌تواند ببخشد. عفو و بخشش ویژگی یک فرد قوی است" (زاهد و همکاران، ۲۰۱۲). محققان در حوزه روان‌شناسی اعتقاد دارند بخشش یکی از ویژگی‌های مهم

و ابعاد مربوط به تمایلات رفتاری ورزشکاران را به صورت شفاف تر مدنظر قرار دهد.

توجه به مسائل مربوط به رفتارهای ورزشکاران، مورد توجه محققان قرار گرفته است. از طرفی در پژوهش‌های انجام شده در این حوزه، استفاده از برخی مسائل از جمله عذرخواهی و بخشش به صورت جامع مدنظر قرار نگرفته است. فرهنگ عذرخواهی و بخشش به واسطه بهبود اخلاق در ورزش می‌تواند بر رفتارهای ورزشکاران نیز تأثیرگذار باشد. این در حالی است که جهت اثبات این مسئله پژوهش‌های جامع به خصوص در کشور ایران به انجام نرسیده است. با این توجه خلا پژوهشی در خصوص بررسی اثر فرهنگ عذرخواهی و بخشش بر تمایلات رفتاری ورزشکاران سبب گردیده است تا شواهد علمی در خصوص کارکردهای فرهنگ عذرخواهی و بخشش در حوزه رفتاری ورزشکاران ایجاد نگردد. این مسئله سبب گردیده است تا توجه به فرهنگ عذرخواهی و بخشش به صورت جدی در ورزش مورد توجه قرار نگیرد. بدین صورت که از ظرفیت‌های فرهنگ عذرخواهی و بخشش در محیط‌های ورزشی به صورت منظم استفاده نگردیده است. ابهام در نقش فرهنگ عذرخواهی و بخشش بر تمایلات رفتاری ورزشکاران سبب گردیده است تا دغدغه گسترش و ترویج فرهنگ عذرخواهی و بخشش به صورت جدی در ورزش ایجاد نگردد که این مسئله روند شکل‌گیری فرهنگ عذرخواهی و بخشش در میان ورزشکاران را تحت تأثیر قرار داده است. از طرفی اهمیت تمایلات رفتاری ورزشکاران سبب گردیده است تا تلاش‌هایی در محیط ورزشی در خصوص بهبود این مسئله انجام گردد. این در حالی است که عدم بررسی متغیرهای مؤثر بر تمایلات رفتاری ورزشکاران منجر به عدم استفاده از ظرفیت‌های فرهنگ عذرخواهی و

تا ورزشکاران را در محیط‌های ورزشی نگه دارد (کرون؛ ۱۹۷۸). در پژوهش‌های مختلفی به این مسئله اشاره شده است. لی، کیم، کیم و انرایت^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود نشان دادند توجه به جنبه‌های رفتاری در ورزشکاران از جمله عذرخواهی می‌تواند عملکرد آنان را تحت تأثیر قرار دهد. هایقی و داردیس^۲ (۲۰۱۲) نیز مشخص نمود توجه به فرهنگ عذرخواهی می‌تواند برخی رفتارهای افراد را تحت شعاع قرار دهد. اوستین، بیس، برادی و اوکیموتو^۳ (۲۰۱۹) در پژوهش خود نشان دادند با توجه به فرهنگ بخشش می‌تواند بسیاری از روابط افراد را تحت تأثیر قرار دهد و محیط اجتماعی آن را بهبود دهند. کوودن، جوینت، کروست، هوک و ورسینگتون^۴ (۲۰۱۸) در پژوهش در مشخص بود فرهنگ بخشش می‌تواند برخی تصمیم‌گیری‌های افراد را تحت تأثیر قرار دهد.

توجه به مسائل رفتاری ورزشکاران به عنوان یک هدف مهم همواره مدنظر بوده است. این در حالی است که پایدارسازی این رفتار ضرورت بیشتری پیدا کرده است. به نظر می‌رسد در جهت پایدارسازی رفتارهای ورزشکاران نیاز است تا برخی مسائل مربوط به ارزش‌ها و هنجارهای ورزشکاران مدنظر قرار گیرد. پی بردن به رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران می‌تواند در نهادینه‌سازی تمایلات رفتاری ورزشکاران به واسطه درگیر نمودن ارزش‌ها و برخی مسائل اخلاقی و نگرشی تأثیرگذار باشد. به عبارتی استفاده از ظرفیت‌های فرهنگ عذرخواهی و بخشش می‌تواند در برنامه ریزی‌های موجود در حوزه رفتاری ورزشکاران مورد استفاده قرار گیرد. از این رو نتایج احتمالی پژوهش حاضر می‌تواند در جهت بهبود شواهد موجود در این خصوص مورد استفاده قرار گیرد

4. Austin, Bies, Brady & Okimoto,
5. Cowden, Joynt, Crust, Hook & Worthington

1. Carron
2. Lee, Kim, Kim & Enright
3. Haigh & Dardis

بخشش در روند بهبود تمایلات رفتاری ورزشکاران شده است. این مسئله سبب گردیده است تا پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران طراحی و اجرا گردد. لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران چه ارتباطی وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر همبستگی است که به بررسی ارتباط بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش بر تمایلات رفتاری ورزشکاران پرداخته است. همچنین پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های کاربردی است و به صورت میدانی انجام گردید. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی ورزشکاران استفاده کننده از خدمات ورزشی باشگاه‌های سرپوشیده شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بودند که به صورت منظم در فعالیت‌های ورزشی این فضاها حضور داشته اند. تعداد دقیق این افراد نامشخص بود. این افراد شامل ورزشکاران حاضر در ورزش بدنسازی، ورزش‌های رزمی و ورزش‌های گروهی بود. بدین صورت که ۳۰ درصد نمونه‌ها در ورزش بدنسازی، ۳۴ درصد در ورزش‌های رزمی و ۳۶ درصد در ورزش‌های

گروهی فعالیت داشتند. در میان نمونه‌های پژوهش ورزشکارانی که در برخی رشته‌های مثل کشتی و ورزش زورخانه‌ای فعالیت داشتند، به علت همگن‌سازی نمونه‌ها شرکت داده نشدند. با توجه به فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن جامعه آماری و همچنین پراکندگی بالای جامعه آماری در مناطق شهری شهر تهران، تعداد ۴۵۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر به صورت خوشه‌ای تصادفی بود. بدین صورت که محققین بر حسب مناطق جغرافیایی شهر تهران به انتخاب باشگاه‌های ورزشی بر حسب فراوانی این باشگاه‌ها در هر منطقه پرداختند. پس از انتخاب باشگاه‌ها به انتخاب نمونه‌ها پژوهش از باشگاه‌های انتخاب شده پرداخته شد. نهایت پس از پخش و جمع آوری پرسش‌نامه‌های پژوهش، تعداد ۴۱۰ پرسش‌نامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. عدم همکاری برخی نمونه‌ها به علت عدم علاقه به ماهیت کلی پژوهش و موضوع پژوهش و همچنین مشغله کاری برخی نمونه‌ها، جمع آوری اطلاعات شد. جدول ۱ نتایج مربوط به نمونه آماری پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱- برآورد نمونه

منطقه	فراوانی و درصد فراوانی		سهام منطقه بر اساس ۴۰ باشگاه		سهام منطقه بر اساس نفر	
	تعداد باشگاه	درصد	سهام واقعی	سهام تراز شده	سهام نفر هر منطقه	نمونه نهایی هر منطقه
جنوب شرق	۶۷	۱۱,۶۹۲۸۴	۴,۶۷۷۱۳۸	۵	۴۷	۵۰
جنوب غرب	۴۳	۷,۵۰۴۳۶۳	۳,۰۰۱۷۴۵	۳	۳۰	۳۰
شمال شرق	۱۷۹	۳۱,۲۳۹۰۹	۱۲,۴۹۵۶۴	۱۲	۱۲۵	۱۳۰
شمال غرب	۲۸۴	۴۹,۵۶۳۷	۱۹,۸۲۵۴۸	۲۰	۱۹۸	۲۰۰
جمع	۵۷۳	۱۰۰	۴۰	۴۰	۴۰۰	۴۱۰

ابزار و شیوه‌های گردآوری

ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه محقق ساخته ای بود که با توجه به مبانی نظری و نظر خبرگان (۱۱ نفر) طراحی گردید. بدین منظور محقق ضمن بررسی ابزار استاندارد موجود در این حوزه و همچنین مبانی نظری مربوط به متغیرهای پژوهش به طراحی اولیه ابزار پرداخت و سپس این ابزار با توجه به نظرات خبرگان تکمیل و نهایی گردید. این پرسش نامه دارای ۱۷ سؤال بود. ۶ سؤال به بررسی فرهنگ بخشش، ۶ سؤال به بررسی فرهنگ عذرخواهی و ۵ سؤال به بررسی تمایلات رفتاری ورزشکاران پرداخته بود. سئوالات این پرسش‌نامه در طیف ۵ ارزشی لیکرت طراحی شده بود. در پژوهش حاضر روایی این پرسش‌نامه‌ها با استفاده از بررسی نظرات هشت نفر از خبرگان ورزش مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین میزان روایی سازه این پرسش‌نامه با استفاده از روش تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت. میزان پایایی این پرسش‌نامه پس

از محاسبه آلفای کرونباخ میزان ۰/۸۱ در بخش فرهنگ عذرخواهی، میزان ۰/۷۹ در بخش فرهنگ بخشش و میزان ۰/۸۰ در بخش تمایلات رفتاری مشخص گردید.

روش پردازش داده‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد استفاده گردید. در بخش آزمون استنباطی از آزمون معادلات ساختاری جهت بررسی اهداف پژوهش استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در نرم افزارهای اسپاس و پی ال اس انجام گردید.

یافته‌ها

جدول ۲ نتایج توصیفی مربوط به نمونه های پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۲- نتایج توصیفی پژوهش

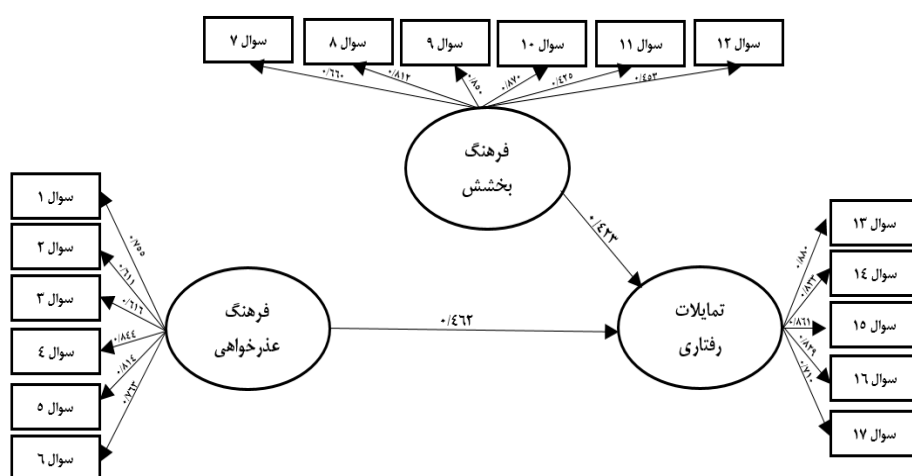
ویژگی فردی و اجتماعی	زیرگروه	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۲۰۵	۵۰٫۰
	مرد	۲۰۵	۵۰٫۰
گروه سنی	کمتر از ۲۱ سال	۱۵۵	۳۷٫۸
	بین ۲۱ تا ۳۰ سال	۸۹	۲۱٫۷
	بین ۳۱ تا ۴۰ سال	۸۶	۲۱٫۰
	بیش از ۴۰ سال	۸۰	۱۹٫۵
سطح تحصیلات	دیپلم و پایین‌تر	۱۴۵	۳۵٫۴
	کاردانی و کارشناسی	۱۵۲	۳۷٫۱
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۱۱۳	۲۷٫۶

۳۷/۸ درصد بیشترین فراوانی را دارا بودند. نتایج توصیفی همچنین نشان داد در میان نمونه های پژوهش افراد حاضر در گروه تحصیلی کاردانی و کارشناسی با ۳۷/۱ درصد بیشترین فراوانی را دارا بودند.

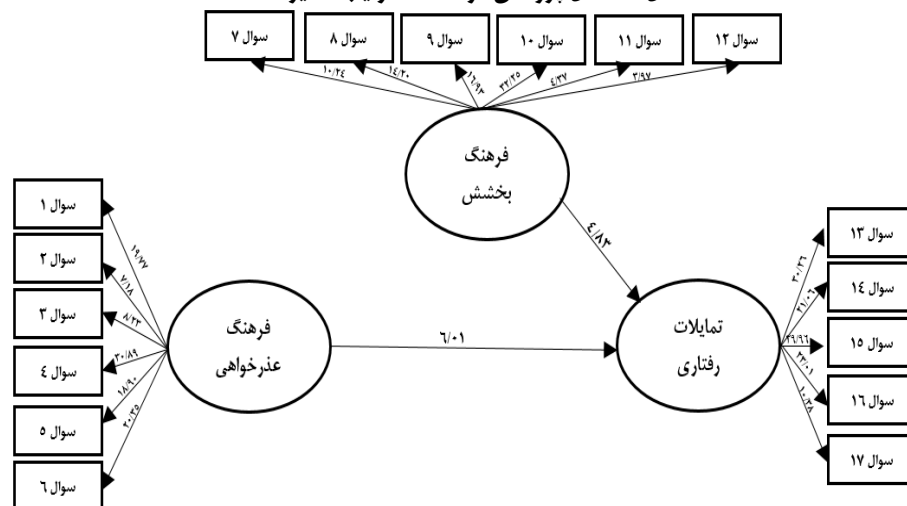
نتایج توصیفی پژوهش نشان داد ۵۰ درصد نمونه های پژوهش مرد و ۵۰ درصد نمونه های پژوهش زن است. نتایج توصیفی همچنین نشان داد در میان نمونه های پژوهش افراد حاضر در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال با

افزارهای واریانس‌محور و نرم‌افزار پیل‌اس‌اس استفاده گردید. به منظور بررسی این عوامل از روش معادلات ساختاری استفاده گردید. شکل ۱ و ۲ نتایج مدل نقش فرهنگ عذرخواهی و بخشش بر تمایلات رفتاری ورزشکاران را نشان می‌دهد.

مطبق با نتایج توصیفی در خصوص متغیرهای پژوهش مشخص گردید میانگین متغیر فرهنگ عذرخواهی ۳/۴۱، فرهنگ بخشش ۳/۳۷ و تمایلات رفتاری ۳/۰۱ بود. نتایج آزمون کلوموگراف-اسمیرنف نشان داد توزیع داده‌های پژوهش حاضر غیرطبیعی است. با توجه به غیرطبیعی بودن توزیع داده‌ها مشخص گردید از نرم

شکل ۱- مدل پژوهش در حالت ضرایب مسیر

شکل ۲- مدل پژوهش در حالت میزان تی

جدول شماره ۳، نتایج مربوط به بار عاملی گویه های مربوط به مؤلفه های پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۳- بارهای عاملی گویه مربوط به مؤلفه های پژوهش

گویه ها	فرهنگ عذرخواهی	فرهنگ بخشش	تمایلات رفتاری
سؤال ۱	۰/۷۵۵		
سؤال ۲	۰/۶۱۱		
سؤال ۳	۰/۶۱۶		
سؤال ۴	۰/۸۴۴		
سؤال ۵	۰/۸۱۴		
سؤال ۶	۰/۷۶۳		
سؤال ۷		۰/۶۶۰	
سؤال ۸		۰/۸۱۲	
سؤال ۹		۰/۸۵۰	
سؤال ۱۰		۰/۸۷۰	
سؤال ۱۱		۰/۴۲۵	
سؤال ۱۲		۰/۴۵۳	
سؤال ۱۳			۰/۸۸۰
سؤال ۱۴			۰/۸۳۳
سؤال ۱۵			۰/۸۶۱
سؤال ۱۶			۰/۸۲۹
سؤال ۱۷			۰/۷۱۰

جدول ۴- خلاصه مدل پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	تی	تأثیر
فرهنگ عذرخواهی	تمایلات رفتاری ورزشکاران	۶/۰۱۹	۰/۴۶۲
فرهنگ بخشش	تمایلات رفتاری ورزشکاران	۴/۸۳۶	۰/۴۲۳

با نتایج مدل پژوهش مشخص گردید بین فرهنگ بخشش و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود داشت. به صورتی که مطابق با آزمون معادلات ساختاری میزان تأثیرگذاری فرهنگ بخشش بر تمایلات رفتاری ورزشکاران میزان ۰/۴۲۳ بود. با توجه به میزان تی این رابطه که ۴/۸۳۶ بود، مشخص گردید بین فرهنگ بخشش و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد.

مطابق با نتایج مدل پژوهش مشخص گردید بین فرهنگ عذرخواهی و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود داشت. به صورتی که مطابق با آزمون معادلات ساختاری میزان تأثیرگذاری فرهنگ عذرخواهی بر تمایلات رفتاری ورزشکاران میزان ۰/۴۶۲ بود. با توجه به میزان تی این رابطه که ۶/۰۱۹ بود، مشخص گردید بین فرهنگ عذرخواهی و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد. مطابق

جدول ۵- شاخص‌های برازش مدل مؤلفه‌های تعهد به نسل آینده در ورزش حرفه‌ای

فرهنگ عذرخواهی	فرهنگ بخشش	تمایلات رفتاری	معیار
۰/۸۱	۰/۷۹	۰/۸۰	بالاتر از ۰/۷
۰/۸۵	۰/۸۲	۰/۸۴	بالاتر از ۰/۷
۰/۶۲	۰/۵۱	۰/۵۲	بالاتر از ۰/۴
۰/۳۲	۰/۳۴	۰/۳۷	کمتر از روایی همگرا
۰/۲۷	۰/۲۱	۰/۲۵	کمتر از روایی همگرا
۰/۰۵۶	۰/۰۶۷	۰/۰۴۷	کمتر از ۰/۱
SRMR			

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش پژوهش نشان داد مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد بین فرهنگ عذرخواهی و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود داشت. این مسئله نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری دست‌اندرکاران ورزش در جهت ارتقای فرهنگ عذرخواهی می‌تواند پتانسیل‌های مثبتی در جذب نگهداشت و کنترل رفتارها و عادات ورزشکاران داشته باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های لی و همکاران (۲۰۱۹) و همچنین هایق و داردیس (۲۰۱۲) همسو است. استفاده از فرهنگ عذرخواهی در تغییرات رفتاری در برخی موقعیت‌ها به شدت انجام می‌گردد.

به نظر می‌رسد کارکردهای فرهنگ عذرخواهی در ایجاد و بهبود تعاملات فردی و اجتماعی می‌توانند موجب روابط اجتماعی بهتر و همچنین ارتقاء سطح صمیمیت بین فردی و گروهی در ورزش گردد. این موضوع در محیط‌های ورزشی همچنین می‌تواند به بهبود وضعیت محیطی ورزش نیز منجر گردد. از این رو این فرهنگ با استفاده از ظرفیت‌های خود سبب می‌گردد به واسطه تغییرات در نگرش‌ها و رفتارهای

ورزشکاران و تمایلات رفتاری آنان را در حیطه ورزش تحت شعاع قرار داد و آنان را جهت حضور بیشتر در میادین ورزشی تلاش بیشتر و کسب موفقیت بیشتر راغب نماید.

فرهنگ عذرخواهی به واسطه ارتقا احترام بین فردی سبب می‌گردد تا روابط ورزشکاران در محیط‌های ورزشی بازسازی شود و این مسئله به جذاب نمودن محیط ورزش برای ورزشکاران منجر می‌گردد. این موضوع سبب گردیده است تا فرهنگ عذرخواهی بر تمایلات رفتاری ورزشکاران تأثیرات مثبتی را داشته باشد. بدون شک فرهنگ عذرخواهی می‌تواند ضمن تحت تأثیر قرار دادن نگرش‌ها و رفتارهای ورزشکاران سبب گردد تا از منظر روانی آنان دچار تغییرات اساسی یابند. این تغییرات می‌تواند بر رفتارهای آنان تأثیرات مطلوبی داشته باشد. رینی (۲۰۰۸) اشاره دارد که در جهت بهبود رفتارها، نیاز است تا نگرش و احساسات افراد را مدنظر قرار داد. بدین صورت فرهنگ عذرخواهی به واسطه تحت تأثیر قرار دادن نگرش و احساسات ورزشکاران سبب می‌گردد تا میزان تمایلات رفتاری ورزشکاران را بهبود دهد.

پژوهش حاضر همچنین نشان داد بین فرهنگ بخشش و تمایلات رفتاری ورزشکاران رابطه معناداری وجود داشت. این نتایج با نتایج پژوهش‌های اوستین^۱ و

می‌گردد تا مدیران باشگاه‌های ورزشی با بخشش جرائم فردی و گروهی ورزشکاران بر حسب شرایط و موقعیت‌های مناسب، ضمن ارتقا فرهنگ بخشش به بهبود و ارتقا تمایلات رفتاری ورزشکاران اقدام نمایند. همچنین با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد تا آموزش فرهنگ بخشش و عذرخواهی در قالب دوره‌های آموزشی، به ارتقا فرهنگ بخشش و عذرخواهی ورزشکاران اقدام نمود. همچنین با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا باشگاه‌های ورزشی در فعالیت‌های خود برنامه‌های آموزشی و فرهنگی در جهت تقویت فرهنگ بخشش و عذرخواهی در ورزشکاران خود داشته باشند. همچنین با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی ضمن استفاده از رفتارهای حاوی فرهنگ عذرخواهی و بخشش سعی در اشاعه این رفتارها و فرهنگ در باشگاه‌های ورزشی خود و در میان ورزشکاران داشته باشند. در انجام پژوهش حاضر محدودیت‌هایی وجود داشت. عدم امکان بررسی ورزشکاران سایر شهرهای ایران از جمله این محدودیت‌ها بود. محدودیت دیگر در این پژوهش عدم امکان مطالعه نقش میانجی‌گری برخی متغیرهای جمعیت‌شناختی بر رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران است. با توجه به محدودیت‌های پژوهش پیشنهاد می‌گردد تا پژوهش‌هایی با هدف مقایسه میزان فرهنگ عذرخواهی و بخشش ورزشکاران بر حسب مناطق جغرافیایی و فرهنگی و همچنین بررسی نقش میانجی‌گری متغیرهای جمعیت‌شناختی بر رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران انجام گردد.

همکاران (۲۰۱۹)، سالوادور^۱ (۲۰۱۹)، فهر و گلفاند^۲ (۲۰۱۲) و کوودن و همکاران (۲۰۱۸) همسو است. به نظر می‌رسد تأثیرگذاری فرهنگ بخشش بر وضعیت ذهنی و رفتاری افراد و ایجاد تغییرات گسترده در نگرش آن‌می‌تواند شرایط ارزشی و اخلاقی را برای ورزشکاران فراهم آورد، که در این صورت شرایط جهت بهبود تمایلات رفتاری فراهم می‌گردد. بخشش از ابعاد روان‌شناختی می‌باشد که این مقوله سبب می‌گردد تا استرس‌ها و اضطراب‌ها تمامی افراد را کاهش دهد. به عبارتی بهره‌گیری از فرهنگ بخشش می‌تواند مسیر بهبود شرایط اجتماعی ورزشکاران را فراهم آورد. این موضوع به طبع ضمن درگیر نمودن رفتارهای ورزشکاران سبب می‌گردد تا تمایلات رفتاری ورزشکاران را تحت شعاع قرار دهد. از طرفی فرهنگ بخشش به واسطه ارتقا نگاه نوع دوستانه در میان ورزشکاران سبب می‌گردد تا کنش بین فردی بین آنان ایجاد گردد و این کنش تمایلات رفتاری آنان را بهبود دهد.

اگر چه فرهنگ بخشش و عذرخواهی نقش مهمی در تمایلات رفتاری ورزشکاران دارد اما بهبود این فرهنگ امری مهم است که نیازمند یک تلاش جمعی در این حوزه است. به عبارتی جهت توسعه فرهنگ بخشش و عذرخواهی می‌بایستی از تمامی ظرفیت‌های فرهنگی، آموزشی و اجتماعی موجود در ورزش نهایت استفاده را داشت. این مسئله سبب گردیده است تا بهره‌گیری از فرهنگ بخشش و عذرخواهی در ورزش نیازمند یک دغدغه جدی در تمامی ارکان ورزش باشد.

با این توجه پژوهش حاضر آگاهی اولیه در خصوص نقش و ظرفیت‌های این فرهنگ در حوزه ورزش را مشخص نمود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد

منابع

1. Austin, M., Bies, R., Brady, D., and Okimoto, T. G. (2019). Forgiveness, Reintegration, and Redemption: Towards an Inclusive Organization. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2019, No. 1, p. 113
2. Brown, K. A. (2016). Is apology the best policy? An experimental examination of the effectiveness of image repair strategies during criminal and noncriminal athlete transgressions. *Communication & Sport*, 4(1), 23-42.
3. Carron, A. V. (1978). Role behavior and the coach-athlete interaction. *International Review of Sport Sociology*, 13(2), 51-65.
4. Cowden, R. G., Joynt, S., Crust, L., Hook, J. N., and Worthington, E. L. (2018). How do mentally tough athletes overcome self-directed anger, shame, and criticism? A self-forgiveness mediation analysis.
5. DiFonzo, N., Alongi, A., & Wiele, P. (2020). Apology, Restitution, and Forgiveness After Psychological Contract Breach. *Journal of Business Ethics*, 161(1), 53-69.
6. Emanifar, H., Fatemi, J., Amini, F. (2012). Forgiveness from the Perspective of Psychology and the Holy Quran, *Religious Human Research*, 9 (27), 175-149. Persian
7. Fehr, R., & Gelfand, M. J. (2012). The forgiving organization: A multilevel model of forgiveness at work. *Academy of Management Review*, 37(4), 664-688.
8. Frandsen, F., & Johansen, W. (2007). The apology of a sports icon: Crisis communication and apologetic ethics. *HERMES-Journal of Language and Communication in Business*, (38), 85-104.
9. Haigh, M. M., & Dardis, F. (2012). The impact of apology on organization-public relationships and perceptions of corporate social responsibility. *Public Relations Journal*, 6(1), 1-16.
10. Keen, M. (2020). Chivalry. Manchester University Press.
11. Lee, E., Kim, S. W., Kim, J. J., & Enright, R. D. (2017). Family conflict and forgiveness among survivors of suicide. *Journal of loss and trauma*, 22(8), 689-697.
12. Li, B., Scott, O. K., Sharpe, S., Xu, Q., & Naraine, M. (2019). "Clean Athlete" or "Drug Cheat and a Jerk"? A Comparative Analysis of the Framing of an Athlete Conflict in Australian and Chinese Print Media. *International Journal of Sport Communication*, 1(aop), 1-21.
13. Litchfield, C. (2018). 'I just hope people can forgive me': Australian women athletes, apologies and image restoration at the Rio Olympic Games. *Leisure Studies*, 37(4), 411-423.
14. Rainey, C. A. (2008). Are Individual Forgiveness Interventions for Adults More Effective than Group Interventions? A Meta-Analysis.
15. Rajabipor, A., Alhosini, M., Sabokro, M., and Solhjo, F. (2019). Contemplation on the concept of apology and its role in the organization, National Conference on Futurology, Sustainable Management and Development, Tehran, Permanent Secretariat of the Conference, 12-1. Persian
16. Rhodes, E., and Bhawuk, D. P. S. (2018). Toward a Theory of Organizational Apology: Evidence from the United States and China. *Academy of Management Proceedings*.
17. Russell, D. (2018). Disclosure and apology: Nursing and risk management working together. *Nursing management*, 49(6), 17-19.

18. Salvador, R. (2019). Perceived forgiveness climate and punishment of ethical misconduct. *Management Decision*.
19. Seko, S., Yagi, T., Motegi, M., and Muto, S. (2011). Group recommendation using feature space representing behavioral tendency and power balance among members. In *Proceedings of the fifth ACM conference on Recommender systems* (pp. 101-108).
20. Tang, S., & Gray, K. (2018). CEOs imbue organizations with feelings, increasing punishment satisfaction and apology effectiveness. *Journal of Experimental Social Psychology*, 79, 115-125.
21. Yang, A., & Bentley, J. (2017). A balance theory approach to stakeholder network and apology strategy. *Public Relations Review*, 43(2), 267-277.
22. ZAHED, B. A., Ghasempour, A., Hasanzadeh, S., & Akbari, E. (2012). The relationship between psychological hardiness and forgiveness and hope in athletes. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 11(5), 449-460.

ارجاع دهی

سلطانی، حسین‌علی؛ حیدرزاده، کامبیز؛ زابلی، روح‌الله؛ و احمدی چهره برق، سیاوش. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین فرهنگ عذرخواهی و بخشش با تمایلات رفتاری ورزشکاران. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۹(۳۴)، ۸۵-۱۰۲. شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2020.9007.1974

Soltani, H. A; Heidarzadeh, K; Zaboli, R; & Ahmadi Chehrehbargh, S. (2021). Investigating the relationship between apology and forgiveness culture with athletes' behavioral tendencies. *Sport Psychology Studies*, 9(34), 85-102. In Persian. DOI: 10.22089/spsyj.2020.9007.1974